

MONITOR JAPOŃSKI

STYCZEŃ 2017

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Japonii, ze szczególnym naciskiem na działania tego kraju w regionie Europy Środkowej i w Unii Europejskiej.

Materiał opracował dr Marcin Socha – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR JAPOŃSKI

STYCZEŃ 2017

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

4 stycznia: Donald Trump wyznaczył przedstawiciela ds. handlu.

Nowym Przedstawicielem Stanów Zjednoczonych ds. Handlu ma zostać Robert Lighthizer. W latach 80. XX wieku pracował w administracji Ronalda Regana. Jako doradca promował politykę ograniczania japońskiego importu do Stanów Zjednoczonych przez nakładanie ograniczeń ilościowych i ceł. Lighthizer wielokrotnie podważał zasadność podpisywania umów o wolnym handlu i podkreślał przywiązanie do polityki ochrony amerykańskich producentów przed zagraniczną konkurencją. Jest również jednym z największych krytyków negatywnego wpływu Chin na amerykańską gospodarkę. Nominacja nie wróży dobrze dla administracji premiera Shinzō Abe oraz pozostałych członków TPP, którzy próbują przekonać nowego prezydenta do ratyfikacji porozumienia.

6 stycznia: Japonia wycofuje przedstawicieli dyplomatycznych z Korei Południowej.

Rząd w Tokio odwołał dwóch czołowych dyplomatów z Korei Południowej w ramach protestu przeciwko pomnikowi poświęconemu kobietom pocieszycielkom postawionemu w pobliżu japońskiego konsulatu w mieście Pusan. Rozmowy dotyczące ponownego uruchomienia swapu walutowego oraz dialog gospodarczy wysokiego szczebla również zostaną zawieszane. Konfliktowy pomnik został wzniesiony w grudniu przez grupę koreańskich aktywistów. Rząd w Seulu nakazał usunięcie pomnika, lecz decyzja została oddalona wyrokiem lokalnego sądu. Zdaniem japońskich władz posąg jest pogwałceniem porozumienia podpisanego w grudniu 2015 roku, które miało ostatecznie uregulować kwestie kobiet pocieszycielek w relacjach dwustronnych.

DONALD TRUM OBEJMUJE URZĄD

Tematem, który zdominował japońskie media od początku stycznia było objęcie urzędu przez Donalda Trumpa. Politycy i przedstawiciele biznesu rozważają różne scenariusze dotyczące przyszłych relacji ze Stanami Zjednoczonymi. Warto również zwrócić uwagę na gwałtowne pogorszenie relacji Japonii z Koreą Południową.

13 stycznia: Premier Abe z wizytą na Filipinach.

Japoński przywódca zadeklarował inwestycje o wartości 8,7 miliarda USD na walkę z terroryzmem. Znaczna część pieniędzy ma pochodzić z sektora prywatnego. Dotychczas spotkania pomiędzy przywódcami Japonii i Filipin były analizowane głównie z perspektywy rozwijającej się współpracy wojskowej, wymierzonej w aktywność Pekinu na Morzu Południowochińskim. Tym razem premier Abe pozytywnie skomentował wysiłki prezydenta Rodrigo Duterte zmierzające do polepszenia relacji z Chinami. Nowy prezydent Filipin zaprezentował negatywny stosunek do sojuszu ze Stanami Zjednoczonymi oraz podjął działania mające na celu polepszenie relacji gospodarczych z Moskwą. W październiku ubiegłego roku prezydent Duterte odwiedził Pekin gdzie podpisał kontrakty o wartości kilku miliardów USD. Chęć zwiększenia współpracy gospodarczej z Chinami postawiła pod znakiem zapytania przyszłość japońsko-filipińskiego sojuszu wojskowego. Celem tegorocznej wizyty premiera Abe miało być polepszenie osobistych relacji z przywódcą Filipin, który boryka się z wewnętrznym kryzysem narkotykowym. Walka z narkotykami może być kolejnym istotnym polem współpracy z Japonią obok kwestii bezpieczeństwa morskiego i współpracy gospodarczej.

16 stycznia: Wizyta premiera Abe w Indonezji i Wietnamie.

Premier Abe podczas wizyty w Indonezji negocjował przetarg na budowę kolei łączącej dwa największe miasta w tym kraju. Dotychczas japońscy inwestorzy przegrywali przetargi kolejowe z wykonawcami z Chin. Kolejnym efektem rozmów ma być uruchomienie dialogu pomiędzy ministrami obrony i spraw zagranicznych dotyczącego współpracy w zakresie bezpieczeństwa. Ostatnim przystankiem podczas czterodniowej trasy premiera Shinzō Abe po Azji był Wietnam. Japoński przywódca zadeklarował wsparcie w wysokości 120 miliardów jenów w celu wzmocnienia systemu obrony morskiej oraz przekazanie kolejnych okrętów patrolowych. Wietnam jest jednym z sojuszników Japonii, którzy próbują przeciwstawić się ekspansji Pekinu na Morzu Południowochińskim. Rząd w Hanoi podobnie jak Japonia, czuje się zagrożony decyzją o odrzuceniu TPP przez Stany Zjednoczone. Premier Nguyen Xuan Phuc zachęcał japońskiego przywódcę do zwiększenia inwestycji w sektorach infrastrukturalnym, rolniczym i wytwórczym. Premier Abe zapewnił, że kraj wyprzedzi pod tym względem Koreę Południową, która jak na razie jest największym inwestorem w Wietnamie.

18 stycznia: Zmiana na stanowisku ambasadora Stanów Zjednoczonych w Tokio.

W Tokio pożegnano ambasador Stanów Zjednoczonych Caroline Kennedy, która została pozytywnie oceniona przez przedstawicieli japońskiego rządu. Minister spraw zagranicznych Fumio Kishida zwrócił uwagę na jej najważniejsze osiągnięcia, takie jak organizacja historycznej wizyty prezydenta Baracka Obamy w Hiroshimie oraz działania mające na celu zmniejszenie obciążeń mieszkańców

Okinawy, związanych z działalnością amerykańskiej bazy wojskowej. Podczas misji Caroline Kennedy relacje pomiędzy dwoma państwami uległy znacznemu ociepleniu. Nie wiadomo czy zmiana władzy nie doprowadzi do ich pogorszenia. Następcą Kennedy ma zostać William Hagerty, biznesman który obecnie nadzoruje wybór nowych współpracowników nowego prezydenta. Wcześniej pracował jako komisarz w departamencie rozwoju gospodarczego i rozwoju wspólnoty stanu Tennessee, spędził trzy lata w Japonii jako konsultant biznesowy grupy Boston Consulting Group oraz pracował w Białym Domu w czasie prezydentury Geорга H.W. Busha.

20 stycznia: Wyspy Dokdo na oficjalnej stronie IO w Korei Południowej.

Minister Spraw Zagranicznych Japonii Fumio Kishida zaprotestował przeciwko umieszczeniu nazwy Dokdo na oficjalnej stronie zimowych Igrzysk Olimpijskich w Pjongczang. Japoński rząd używa nazwy Takeshima dla określenia spornych terytoriów na Morzu Japońskim. Jego zdaniem zamieszczenie koreańskiej nazwy wysp na stronie jest przykładem wykorzystania igrzysk dla potrzeb politycznych.

24 stycznia: Donald Trump odrzuca TPP krytykując Chiny i Japonię.

Zgodnie z oczekiwaniami nowy prezydent Stanów Zjednoczonych odrzucił Partnerstwo Transpacyficzne, co jest poważnym ciosem dla administracji premiera Shinzo Abe. TPP miało być podstawą wzrostu eksportu i inwestycji w długoterminowej strategii gospodarczej, dlatego też japoński rząd będzie kontynuować rozmowy dotyczące ewentualnej rewizji porozumienia. Poparcie dla TPP wśród japońskich ekspertów i korporacji jest duże. W wywiadzie dla *The Japan Times*, Satoshi Osanai, ekonomista z Daiwa Institute of Research twierdzi, że TPP jest jedyną strategią równoważenia rosnących wpływów handlowych Chin. Alternatywą dla rządu w Tokio jest podpisanie dwustronnych porozumień ze Stanami Zjednoczonymi lub zakończenie negocjacji nad przystąpieniem do alternatywnego porozumienia handlowego: Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), na czele którego stoją Chiny. Dzięki danym statystycznym dotyczącym wielkości inwestycji w Stanach oraz utworzonych miejsc pracy, japońskie korporacje próbowały odróżnić japońską aktywność gospodarczą od modelu oferowanego przez chińskie korporacje. W prezentacji opracowanej przez japońskie ministerstwo handlu można przeczytać, że dzięki działalności japońskich firm w Stanach utworzono 839 000 miejsc pracy a wartość japońskich inwestycji przekroczyła 411 miliardów USD. Dla porównania chińskie firmy utworzyły tylko 38 000 miejsc pracy a wartość inwestycji wyniosła zaledwie 15 miliardów USD. Niestety w komentarzu dotyczącym wystąpienia z TPP Donald Trump wspominał o szkodliwym wpływie japońskiego i chińskiego biznesu na kondycję amerykańskich producentów.

25 stycznia: Nowy sekretarz obrony Stanów Zjednoczonych odwiedzi Japonię i Koreę Południową.

James Mattis zapowiedział swoją oficjalną wizytę w obu krajach w celu pokazania przywiązania nowej administracji do kwestii bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku. Będzie to pierwsza wizyta członka gabinetu Donalda Trumpa w Japonii. Spotkanie z japońską minister obrony Tomomi Inadą ma być poświęcone przyszłości sojuszu bezpieczeństwa. Nowy sekretarz obrony najprawdopodobniej będzie zabiegał o zwiększenie udziału w kosztach związanych z utrzymaniem baz wojskowych w Japonii i Korei Południowej. Kolejnym istotnym punktem rozmów ma być realizacja planów przeniesienia bazy wojskowej Futenma w obrębie prefektury Okinawa. Japoński rząd oczekuje również potwierdzenia amerykańskich gwarancji dotyczących przynależności Wysp Senkaku.

25 stycznia: Wizyta koreańskiego gubernatora na spornych wyspach.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Japonii zgłosiło protest po tym jak gubernator koreańskiej prowincji Gyeongsang, odwiedził sporne wyspy Takeshima/Dokdo. Gubernator wylądował na wyspach helikopterem po czym odśpiewał hymn narodowy przed południowokoreańską flagą. Kim Kwan-yong podkreślił, że członkowie władz administracyjnych jego prowincji są głęboko zaangażowani w misję ochrony spornych terytoriów przed japońskimi roszczeniami. Wizyta jest odpowiedzią na protest japońskiego ministra spraw zagranicznych Fumio Kishidy, który zabrał głos w sprawie umieszczenia koreańskiej nazwy Dokdo (nieuznawanej przez Japonię) na oficjalnej stronie zimowych igrzysk olimpijskich 2018. Reżim północnokoreański również rości sobie prawa do spornych terytoriów.

27 stycznia: Japonia i Wielka Brytania zacieśniają współpracę wojskową.

Przedstawiciele rządów podpisali porozumienie o współpracy wojskowej, które zakłada wsparcie logistyczne podczas operacji pokojowych. Japonia podpisała już podobne umowy ze Stanami Zjednoczonymi i Australią. Jest to kolejny krok zmierzający do dywersyfikacji polityki bezpieczeństwa i zabezpieczenia na wypadek osłabienia gwarancji płynących ze strony administracji Donalda Trumpa. Japoński rząd ma również nadzieje na silniejsze zaangażowanie Wielkiej Brytanii w regionie Azji i Pacyfiku. Podstawą podpisanego traktatu ma być wymiana amunicji i zaopatrzenia podczas prowadzenia wspólnych działań. Jest to kolejny krok zmierzający do zwiększenia japońskiej aktywności podczas operacji pokojowych. Japońskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Ministerstwo Obrony prowadzą rozmowy zmierzające do podpisania podobnych porozumień z Francją i Kanadą.

27 stycznia: Kontynuacja dialogu gospodarczego z Rosją

W przyszłym miesiącu dojdzie do kolejnego spotkania wysokiego szczebla poświęconego współpracy gospodarczej w regionie Syberii i spornych Kuryli Południowych. Wiceministrowie spraw zagranicznych Igor Morgulov i Takeo Akiba

będą negocjować wprowadzenie ułatwień wizowych dla obywateli japońskich, którzy wcześniej zamieszkiwali sporne terytoria. Rozmowy na szczepku ministerialnym dotyczące podpisania traktatu pokojowego będą kontynuowane podczas szczytu G20, który odbędzie się w lutym w Bonn.

28 stycznia: Donald Trump zaprosił premiera Japonii do Białego Domu

Zgodnie z oświadczeniem wydanym przez Biały Dom, przywódcy obu krajów odbyli rozmowę telefoniczną, podczas której ustalono termin pierwszego spotkania na 10. lutego. Podczas rozmowy Prezydent Donald Trump podkreślił znaczenie sojuszu z Japonią oraz konieczność kontynuacji współpracy w regionie Azji i Pacyfiku. Potwierdzono również chęć rozwijania współpracy nakierowanej na monitorowanie zagrożenia ze strony Korei Północnej. Głównym tematem rozmów ma być podpisanie dwustronnego porozumienia o wolnym handlu i złagodzenie napięć. Prezydent Trump zapowiedział gotowość do podpisania szeregu umów dwustronnych, które mają zastąpić odrzucone Partnerstwo Transpacyficzne. Porozumienia mają zawierać 30-dniowe klauzule o wypowiedzeniu, jeżeli producenci ze Stanów Zjednoczonych nie będą traktowani na równi z zagranicznymi firmami.

29 stycznia: Pentagon jest zainteresowany wykorzystaniem japońskich technologii nuklearnych.

Departament Obrony Stanów Zjednoczonych jest coraz bardziej zainteresowany wykorzystaniem zdobyczy technologicznych, opracowanych przez japońskie firmy energetyczne w celu modernizacji arsenału nuklearnego. Wśród wytypowanych technologii są pokrywy zabezpieczające, akumulatory i zasilanie energią fotowoltaiczną. Pentagon uważnie przygląda się rozwojowi technologicznemu japońskich firm od lat 80. XX wieku, czyli od rozwinięcia japońskiego sektora energetyki jądrowej na skalę przemysłową. W 2014 roku po tym jak japoński rząd poluzował regulacje dotyczące eksportu uzbrojenia, japońskie Ministerstwo Gospodarki, Handlu i Przemysłu zorganizowało spotkanie prezentujące możliwości technologiczne dla przedstawicieli amerykańskiego Departamentu Obrony. W zeszłym roku Pentagon zorganizował spotkanie informacyjne dla japońskich firm zainteresowanych uczestnictwem w przetargach dla rządu Stanów Zjednoczonych. Rząd premiera Shiznō Abe liczy na to, że w najbliższej przyszłości dojdzie najprawdopodobniej do zwiększenia eksportu japońskich technologii nuklearnych i energetycznych do Stanów Zjednoczonych.

30 stycznia: Keidanren powoła specjalną grupę roboczą ds. polityki Donalda Trumpa.

W odpowiedzi na naciski ze strony Waszyngtonu premier Shinzō Abe ma zamiar spotkać się z prezydentem grupy Toyota Motor Akio Toyodą. Celem rozmów jest przygotowanie do spotkania z prezydentem Donaldem Trumpem, które ma się odbyć dziesiątego lutego. Rozmowy będą dotyczyć utworzenia strefy wolnego

handlu pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Japonią. Zdaniem części japońskiej dyplomacji konieczne jest zwiększenie udziału japońskich firm w tworzeniu miejsc pracy w Stanach. Jednocześnie Japońska Federacja Biznesu ma zamiar powołać specjalną grupę roboczą, której celem będzie zbieranie informacji na temat polityki handlowej nowej amerykańskiej administracji. Grupa będzie również zbierać i publikować dane o wkładzie japońskich firm w rozwój rynku pracy i inwestycjach na terenie Stanów Zjednoczonych.

30 stycznia: 84% ankietowanych w Japonii obawia się prezydentury Donalda Trumpa.

Zdecydowana większość obywateli jest zdania, że prezydentura Donalda Trumpa doprowadzi do destabilizacji sytuacji globalnej. Ponad połowa ankietowanych sądzi, że relacje japońsko-amerykańskie ulegną pogorszeniu. Poparcie dla nowej administracji Stanów Zjednoczonych znacznie spadło po podjęciu decyzji o porzuceniu TPP i krytyce japońskich koncernów samochodowych. Jednocześnie poparcie dla premiera Abe wzrosło do 59,6%.

II. JAPONIA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

8 stycznia: Minister spraw zagranicznych Japonii z wizytą w Czechach, Irlandii i Francji.

Fumio Kishida zapowiedział kolejne zwiększenie inwestycji w Czechach. Japoński rząd będzie zachęcał przedsiębiorców do inwestowania w tym kraju oraz udziału w przetargach infrastrukturalnych i rozwojowych. Ministrowie spraw zagranicznych obu państw podpisali porozumienie o rozwoju współpracy energetycznej, obejmujące sektor energetyki jądrowej. Celem przyszłych działań ma być transfer wysokiej klasy systemów technologicznych oraz metod zarządzania do Europy Środkowo-Wschodniej. Podczas rozmów poruszono również temat utrzymania krytyki pod adresem Rosji w związku z aneksją Krymu oraz pod adresem Chin prowadzących coraz bardziej agresywną politykę na Morzu Południowochińskim. W tym roku zostanie również zorganizowana oficjalna wizyta premiera Czech, Bohuslava Sobotki w Japonii. Fumio Kishida odwiedził Pragę z okazji 60. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych. Czechy pozostają jednym z głównych partnerów Japonii w regionie EŚW. W kraju działa aż 240 japońskich firm, które zatrudniają około 47 000 osób.

11 stycznia: Rok 2017 rokiem Japonii na Ukrainie.

Petro Poroszenko oficjalnie rozpoczął wydarzenia związane z Rokiem Japonii na Ukrainie. Ukraiński Prezydent przekazał wyrazy wdzięczności za wsparcie dotyczące ochrony integralności i niepodległości jego kraju. Japonia aktywnie przyczynia się do realizacji ukraińskich reform strukturalnych. W latach 2014-2016 rząd w Tokio łącznie przekazał wsparcie w wysokości około 1,8 miliarda USD. Ambasador Japonii Shigeki Sumi zwrócił uwagę, że po wydarzeniach z Majdanu duże japońskie firmy rozpoczęły działalność na Ukrainie. Jego zdaniem ich aktywność pociągnie za sobą kolejnych japońskich inwestorów. Rok Japonii został zorganizowany z okazji 25. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy państwami. Wydarzenia zorganizowane w roku 2017 mają na celu zacieśnienie współpracy kulturowej i zwiększenie wymiany turystycznej. Obchody przewidują organizację wydarzeń kulturalnych i uruchomienie nowych kanałów współpracy pomiędzy ukraińskimi i japońskimi miastami. Szczegółowy program wydarzeń można znaleźć pod [tym adresem](#).

17 stycznia: Asahi planuje dalszą ekspansję.

Po przejęciu udziałów i linii produkcyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej należących do Anheuser-Busch InBev SA oraz wcześniejszym zakupie marek Peroni i Grolsh, koncern Asahi Group Holdings Ltd zapowiada dalszą ekspansję na rynkach europejskich i azjatyckich. Prezydent korporacji Akiyoshi Koji, twierdzi że jedyną odpowiedzią na spadek konsumpcji w Japonii jest pozyskanie nowych rynków zbytu. Jak na razie największą przeszkodą są regulacje antymonopolowe, które powstrzymują Asahi przed przejęciem większej części rynku.

26 stycznia: Ukraina zwiększa eksport żelaza do Japonii i Korei Południowej.

W zeszłym roku na Ukrainie można było zaobserwować zmniejszenie eksportu rudy żelaza. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na zmianę w kierunkach eksportowych. W roku 2016 znacznie zwiększono dostawy tego surowca do Japonii (łącznie 535 000 ton), Korei Południowej (łącznie 431 000 ton), Serbii (567 000 ton) i Słowacji (409 000 ton). Jednocześnie eksport do Chin, Polski i Turcji został wyraźnie ograniczony. Szczególnie dotkliwy okazał się spadek dostaw do Chin o prawie 7,7 milionów ton. Straty dla gospodarki zostały częściowo zamortyzowane przez wzrost cen surowca w granicach 10-15%.

31 stycznia: Słowacja i Japonia kontynuują rozmowy dotyczące wspólnych ubezpieczeń.

Na mocy nowego porozumienia podpisanego w styczniu Słowacy pracujący w Japonii oraz Japończycy mieszkający na Słowacji będą mogli korzystać z ubezpieczeń socjalnych oraz przywilejów emerytalnych. Porozumienie pozwala na wysyłanie pracowników w dłuższe delegacje przy jednoczesnym zachowaniu przywilejów i odciąganiu składek emerytalnych. Obecnie na Słowacji działa 51

japońskich firm zatrudniających około 10 650 pracowników. Porozumienie pozwoli części z nich, którzy pracują okresowo w Japonii uniknięcie luki w świadczeniach emerytalnych. Z powodu istotnych różnic pomiędzy japońskimi i słowackimi regulacjami dotyczącymi systemu emerytalnego negocjacje nad porozumieniem trwały ponad 5 lat. Umowa musi jeszcze przejść proces ratyfikacji w parlamentach obu krajów.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

18 stycznia: W Osace powstanie największa w Japonii dachowa instalacja solarna.

Firma ESR planuje budowę największej w Japonii dachowej elektrowni słonecznej o łącznej mocy 7,5MW. Instalacja zostanie zbudowana na dachu nowego centrum dystrybucyjnego w dzielnicy Suminoe w Osace. Liczba Paneli słonecznych wchodzących w skład instalacji przekroczy 28 000. Projekt ma zostać zakończony w roku 2018.

24 stycznia: Toyota broni się przed Donaldem Trumpem.

Po tym jak nowy prezydent oskarżył Chiny i Japonię o stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych w ogniu krytyki znaleźli się głównie japońscy producenci samochodów. Donald Trump wypowiedział się na temat barier instytucjonalnych, które uniemożliwiają rozwój działalności amerykańskich producentów na japońskim rynku. Jednocześnie w Białym Domu doszło do spotkania z przedstawicielami firm samochodowych, którego celem ma być przekonanie ich do zwiększenia produkcji w Stanach. Nowy prezydent otwarcie zagroził podniesieniem ceł i skrytykował koncern Toyota za plany budowy nowej fabryki samochodów w Meksyku. W odpowiedzi japoński producent zapowiedział inwestycje w fabryce samochodów w Indianie o wartości 600 milionów USD i utworzenie 400 nowych miejsc pracy.

27 stycznia: Liczba zagranicznych pracowników w Japonii przekroczyła milion.

Polityka zmierzająca do zwiększenia udziału zagranicznej siły roboczej w japońskim rynku pracy przynosi oczekiwane rezultaty. Dzięki ułatwieniom procedur związanych z wydawaniem pozwoleń na pracę i przyznawaniem statusu stałego pobytu liczba zagranicznych pracowników w Japonii po raz pierwszy w historii przekroczyła milion. Największy wzrost zatrudnienia (aż o 41 000) można zaobserwować w sektorze budowlanym. W związku ze zbliżającymi się Igrzyskami Olimpijskimi oraz pracami rekonstrukcyjnymi w regionach zniszczonych przez Tsunami i trzęsienie ziemi w roku 2011 koszty siły roboczej stale rosną. Jak na

razie pracownicy z Chin stanowią 30% wszystkich zatrudnionych obcokrajowców. Na drugim miejscu są Wietnamczycy.

30 stycznia: Groźba nałożenia podatku na eksport z Meksyku do Stanów.

Po odrzuceniu TPP kolejnym ciosem dla japońskiego biznesu okazała się zapowiedź wprowadzenia protekcjonistycznej polityki importowej i renegocjacji Północnoamerykańskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (NAFTA) pomiędzy Kanadą, Stanami Zjednoczonymi i Meksykiem. Ponad 1000 japońskich firm eksportujących produkty do Stanów Zjednoczonych posiada oddziały i linie produkcyjne w Meksyku. Zdaniem japońskiego ministra finansów Tarō Asō japońscy producenci muszą przygotować się na negatywne konsekwencje podniesienia ceł. Firmy produkcyjne z innych państw azjatyckich również wyraziły zaniepokojenie projektem nałożenia dodatkowych taryf.

31 stycznia: Toyota traci pozycję lidera sprzedaży samochodów.

Pomimo wybuchu skandalu związanego z fałszowaniem wielkości emisji i zawyżaniu efektywności energetycznej pojazdów w roku 2016, niemiecki producent Volkswagen wyprzedził Toyotę sprzedając 10,31 miliona samochodów. Japoński lider zanotował nieznacznie słabszą sprzedaż wielkości 10,175 miliona egzemplarzy. Co ciekawe podobny skandal emisyjny w firmie Mitsubishi, doprowadził japońskiego producenta na skraj bankructwa. Spółka została przejęta przez koncern Nissan.

KOMENTARZ

Tematem, który zdominował japońskie media od początku stycznia było objęcie urzędu przez Donalda Trumpa. Wyznaczenie kandydata na nowego ambasadora, nominacja sekretarza stanu Rexa Tillersona oraz sekretarza obrony James'a Mattisa nie przyniosły oczekiwanego uspokojenia nastrojów w Japonii. Największe wątpliwości dotyczą utrzymania istniejących sojuszy w regionie Azji i Pacyfiku oraz potwierdzenia amerykańskich gwarancji bezpieczeństwa. Japońskiemu rządowi zależy najbardziej na utrzymaniu stanowiska dotyczącego wysp Senkaku, sporów na morzach Wschodnio- i Południowochińskim oraz zagrożenia ze strony Korei Północnej. Podczas nieformalnego spotkania z premierem Shinzō Abe, Donald Trump potwierdził chęć pogłębienia i rozwoju współpracy strategicznej. Podczas kampanii wyborczej groził jednak wycofaniem amerykańskich wojsk jeżeli Japonia i Korea Południowa nie zaakceptują większej odpowiedzialności finansowej. Obietnice nowego prezydenta są poważnym wyzwaniem dla premiera Abe. Znaczna większość Japończyków nie chce płacić więcej za utrzymanie amerykańskich jednostek. Na chwilę obecną Japonia pokrywa już 75%

kosztów. Komentarze Donalda Trumpa w znacznym stopniu wzmagają antyamerykańskie nastroje przeciwników bazy wojskowej Futenma, która jest elementem zapalnym w relacjach dwustronnych.

Oprócz pytań dotyczących polityki bezpieczeństwa kolejnym istotnym tematem jest współpraca gospodarcza. Pomimo prób przekonania nowej administracji do korzyści płynących z TPP, Donald Trump stanowczo odrzucił porozumienie. Kolejną złą informacją była nominacja Roberta Lighthizera na stanowisko przedstawiciela ds. handlu. W przeszłości wielokrotnie podważał zasadność podpisywania umów o wolnym handlu i podkreślał przywiązanie do polityki ochrony amerykańskich producentów przed zagraniczną konkurencją. Lighthizer był jednym z głównych doradców w czasach japońsko-amerykańskiej wojny celnej w latach 80. XX wieku.

Warto również zwrócić uwagę na gwałtownie pogarszające się relacje Japonii z Koreą Południową, które są jednym z następstw kryzysu politycznego wokół prezydent Park Gyeun-Hye. Po podpisaniu porozumienia regulującego problem kobiet pocieszycielek warto zwrócić uwagę na ugodową postawę południowokoreańskiego rządu. Krytyka kierowana pod adresem Japonii pochodzi głównie ze szczebla lokalnego. Seria konfliktowych wydarzeń została rozpoczęta przez umieszczenie nowego pomnika kobiet pocieszycielek w pobliżu japońskiego konsulatu w Pusan. Pomimo próby usunięcia pomnika przez władze centralne, decyzją lokalnego sądu został on ponownie przywrócony. Rząd w Seulu zablokował również zbiórkę pieniędzy prowadzoną przez władze najbardziej zaludnionej prowincji Gyeonggi, której celem miała być budowa pomnika kobiet pocieszycielek na spornych wyspach Dokdo/Takeshima. Zbiórka będzie jednak kontynuowana przez prywatne podmioty. Zamieszczenie informacji o spornych wyspach na stronie Igrzysk Olimpijskich oraz brak kontroli nad incydentami dotyczącymi kobiet pocieszycielek doprowadził do odwołania japońskiego ambasadora z Seulu, co poważnie rzutuje na przyszłości współpracy wojskowej i gospodarczej pomiędzy oboma krajami.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

